

El gran escull

El canvi climàtic i les exportacions de carbó estan destruint la Gran Barrera de Corall, patrimoni natural de la humanitat. La Unesco adverteix que, malgrat que les empreses de gas i electricitat gasten milers de milions construint plantes industrials, els polítics locals els donen suport.

L'home que hauria de protegir la Gran Barrera de Queensland té por de l'aigua. Li'n fa una mica aquesta extensa mar amb totes les criatures que conté. Només una volta ha visitat els esculls, que són els més gran i bonics del món. S'horroritza quan ho recorda.

Andrew Powell, de 40 anys, és ministre de Medi Ambient per Queensland, Austràlia. És un home grassonet amb cara de jove. Assegut en una cafeteria il·luminada amb neons que hi ha a l'edifici del Parlament de Brisbane, somriu com si recordara la seua terrible excursió als esculls: "Em marege de seguida", explica Powell, "i no em duc massa bé amb els taurons".

Fent *snorkel* a l'escull, va veure un tauró que nadava una mica per sota d'ell; era aterridor i, com a mínim, el doble de gran que ell. "La meua dona diu que devia fer com a màxim un metre", reconeix Powell, "però per a mi és suficient". Va tornar nadant al bot i mai no ha tornat a ficar un peu a l'aigua.

La Gran Barrera d'Esculls a la costa de Queensland, al nord-est d'Austràlia, és una meravella de la natura de 2.300 quilòmetres. Allotja un quart del total de les espècies que es donen a l'oceà. El 1981, fou la primera zona marina declarada patrimoni natural de la humanitat per la Unesco.

Ara, però, la Unesco amenaça d'incloure la Gran Barrera en una llista vermella. Hi ha "extrema preocupació" per l'estat

de l'escull. El Comitè del Patrimoni de la Humanitat, reunit a Cambodja el juny passat, ha decidit no incloure la Gran Barrera en el llistat de patrimoni amenaçat, però l'any vinent revisarà la seva decisió en funció de les mesures que Austràlia prengui en els pròxims 12 mesos.

"Quan un lloc és reconegut com a patrimoni natural de la humanitat", declara Fanny Douvère, principal autora de l'informe, "és un honor, però també una responsabilitat". La Unesco vol advertir Austràlia: "Ja és hora d'actuar".

L'organisme viu més gran de la Terra està amenaçat. Científics australians han calculat que la Gran Barrera de Queensland ha perdut la meitat dels seus coralls durant els últims 27 anys. I la pèrdua va en augment.

Austràlia és un país on el canvi climàtic se sent d'una manera més ràpida i intensa que a qualsevol altre lloc, ja que les temperatures de l'aigua aug-

menten i els coralls es descoloreixen a l'estiu. L'acidesa produïda per l'augment de diòxid de carboni corroeix els coralls.

A més, les tempestes i les inundacions arrossegueu el fang, els pesticides i els fertilitzants dels camps a la mar. En aquestes condicions hi ha un tipus d'estrella de mar que creix d'una manera espectacular, i els plat favorit d'aquesta estrella resulta que és el corall. Sense els coralls, però, desapareixerien també els peixos, els crancs, els mol·luscs, les tortugues marines, els manatins, els dofins, les rajades i els taurons.

Les persones també amenacen l'escull directament: Austràlia disposa de les existències d'urani, zinc i plom més grans del món. Els seus terrenys són rics en bauxita, mena de ferro, coure, or, manganès i níquel, i cap altre país del món ha no exportat més carbó durant els últims anys.

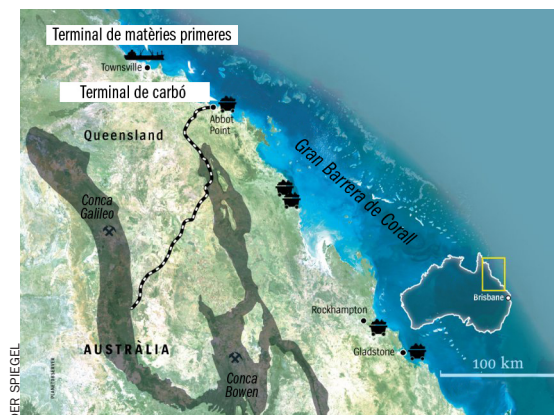
A l'interior del país, la indústria minera ha excavat forats enormes a la terra, cosa que ha deixat un paisatge lunar de centenars de quilòmetres quadrats. Per això, els analistes calculen que Austràlia, d'ací a uns anys, explotarà també més gas natural que Qatar, líder mundial en exportacions actualment. Una gran part de les reserves de carbó i de gas natural del país és a Queensland.

El carbó d'Austràlia, que es crema sobretot a Àsia, alimenta el canvi climàtic que fa patir els esculls. Alguns grups energètics internacionals inverteixen molts milers de milions de dòlars en noves mines gegantines i projectes d'infraestructura.

Per a poder doblar l'exportació de carbó, els ports es faran més profunds, s'ampliaran o se'n construiran de nous, inclús en reserves naturals fins ara intactes. El llot de les excavacions es lliura al mar i embruta els esculls.

Si tot s'esdevé tal com s'ha planificat, d'ací a uns anys travessaran el patrimoni natural de la humanitat el doble de vaixells de càrrega que ho fan ara. I el risc d'avaria, doncs, augmentarà, com fa tres anys, quan un vaixell de càrrega xinès es va trencar contra la barrera.

Els projectes dels explotadors miners, sobretot, han esverat la

La Gran Barrera de Corall és considerada l'organisme viu més gran del món, però ha perdut la meitat dels coralls els darrers 27 anys.

Larissa Waters, la primera i única representant del Partit Ecologista en el Senat de Queensland. Diu que només té temps per a defensar la Gran Barrera.

El transport de carbó i l'extracció de minerals afecten la Gran Barrera de Corall. A sota, una acció reivindicativa en defensa d'aquest espai, patrimoni natural de la humanitat.

Unesco. També hi ha oposició per part dels científics i dels ecologistes. Greenpeace recull firmes per a una “desobediència civil contra l’exportació de carbó”. A l’abril, alguns activistes ocuparen el vaixell que havia de dur carbó fins a Corea del Sud.

“Estem en el negoci del carbó”, va respondre el primer ministre de Queensland, Campbell Newman, a les crítiques de la Unesco. “Si volem tenir hospitals i escoles decents i una policia activa, cal que entenguem això”.

Però si tot continua així, podria ocórrer una cosa inimaginable: la Gran Barrera de Corall podria morir.

Des de dalt, des de l’helicòpter, sembla il·limitada. L’oceà resplendeix en tota una gamma de blaus, que es torna més clara i turquesa allà on els coralls creixen. Els núvols projecten ombres dramàtiques sobre l’aigua.

Andrew Powell, ministre de Medi Ambient, afirma que, com és natural, porta la barrera al cor: “No seríem Queensland sense la Gran Barrera a la porta de casa”. La indústria del turisme guanya quasi 5.000 milions d’euros cada any gràcies a l’escull.

Ell mateix té cinc fills –conta el ministre–, el més jove dels quals té tres anys i el més gran 10, i vol “deixar-los la Gran Barrera de Corall en més bones condicions, millor que com està ara”. En realitat, la pregunta és què quedarà de la Gran Barrera de Corall quan els fills de Powell hauran crescut.

“El nostre govern fou votat amb la missió d’activar l’economia”, diu el ministre de Medi Ambient. “Per això fem costat a la indústria minera, al sector de la construcció i a l’agricultura, però també al turisme”.

I l’escull? Tal com la Unesco desitja, Queensland treballa per buscar una estratègia que afavorisca el desenvolupament ecològic de la regió costanera, diu Powell. El govern de Canberra, mentrestant, idea projectes per a la reserva natural marítima més enllà de la costa. El 2015 hauria d’estar preparat l’esborrany conjunt per a la salvació de l’escull i presentar-lo davant la Unesco.

Els pròxims cinc anys, Canberra invertirà 200 milions de dòlars en la reducció de la contaminació en l’agricultura i en la lluita contra les estre-

El canvi climàtic també afecta la Gran Barrera. Una estrella de mar que menja corall en surt beneficiada, però la resta d'animals, perjudicats.

lles de mar que devoren els coralls. Queensland dona 35 milions de dòlars anuals.

“Des del meu punt de vista, fem tot el possible perquè es complequen les expectatives de la Unesco”, declara Powell. I es recolza en la seua cadira: “Mire, si Austràlia no aconsegueix tenir una economia saludable i, al mateix temps, protegir una cosa tan extraordinària com la Gran Barrera, qui podria?”.

En això té raó Powell. La majoria d'esculls de corall tropicals es troben en països en vies de desenvolupament, mentre que Austràlia és un país ric. Cal afegir que, ací, el canvi climàtic fa temps que no és una amenaça abstracta, sinó un problema dolorós. Els australians tindrien, doncs, les millors condicions per a servir d'exemple.

“Seria una vergonya total per a nosaltres si l'escull acabara a la llista del patrimoni natural de la humanitat en perill”, critica Larissa Waters, de 36 anys, la qual no s'empassa els arguments del ministre de Medi Ambient: el govern es deixa aclaparar per la indústria de la matèria primera i es pren de broma les advertències de la Unesco.

La mateixa Waters és política, però des d'una posició una mica solitària:

és la primera i única membre del Partit Ecologista que mai no ha sigut votada en el tradicional Senat conservador de Queensland. Està en el càrrec des del 2010; per a temes que no siguen l'escull, diu, no té quasi temps.

“La Unesco ha fet peticions que simplement s'han ignorat”, es lamenta Waters: “primer, ni un port en zones verges; segon, ni una ampliació de ports que poguera tenir una repercussió que disminuïra el valor de l'escull; i tercer, una moratòria per a realitzar projectes de ports fins al 2015”.

Ara, des del Senat vol aconseguir que les recomanacions de la Unesco esdevinguen lleis: una lluita sense esperança. Però Waters no deixa de ser optimista: “Em negue a acceptar que estiguem perdent l'escull”, diu. “Els australians tenen prou imaginació i valor per a impedir-ho.”

Al club de golf de St. Lucia, un barri perifèric molt luxós, una vesprada de maig s'hi han reunit més d'un centenar de membres de l'Associació de Serveis de Minería i Energia d'Austràlia, la qual lluita pels interessos de la indústria minera. Llevat d'un parell de membres que reparteixen targetes de visita, gairebé només hi ha homes a la sala.

Han vingut per escoltar Paul Mulder, director de carbó i infraestructures del gegant energètic indo-australià GVK Hancock Coal. Mulder vol presentar el seu projecte actual: tres noves mines de carbó a la fins ara inexplorada Galilee Basin, a Queensland, a banda d'una línia ferroviària de 500 quilòmetres dirigida a la costa i un port propi per a l'explotació de carbó.

Mentre recita les excel·lències del seu projecte des del podi, Mulder consulta el cel. Els ocells xisclen, el vent xiula a través de la finestra i mou les teles que decoren l'estrada. Però Mulder, que no és alt però sí ample d'esquena, resta impertorbable. Aleshores arriba a l'autèntic tema de la conferència: els activistes mediambientals que suposadament debiliten l'economia d'Austràlia.

“Veig un munt d'aquests activistes saltar d'un costat a l'altre cridant que

Els industrials de la minería diuen que els ecologistes debiliten l'economia australiana

estem destruint l'escull", diu Mulder. "No tenen ni idea de què parlen". Les tempestes, les estrelles de mar i el descoloriment del corall són els culpables que la barrera patisca, diu Mulder. El seu carbó, però, no hi té res a veure.

A més, és imprescindible: el carbó proporciona vora el 80 per cent de l'energia elèctrica a Austràlia i a la Xina, el 57 per cent a l'Índia i el 42 per cent a tot el món. "Quina mena de societat tindríem sense electricitat?", pregunta Mulder. És injust per part dels qui s'oposen al carbó voler privar "la gent pobra del Tercer Món" de la bona vida que ells mateixos gaudeixen.

Qui frene la indústria del carbó, segons la lògica de Mulder, no farà sinó donar avantatge a uns altres països, competidors, rics en matèries primeres, i debilitar l'economia. Per això és necessari que el govern reduïska les barreres burocràtiques i facilite els procediments d'aprovació. Els homes de la sala assenteixen.

Les paraules de Mulder són com una capbussada en la manera de pensar de la seua cap, potser la persona més rica d'Austràlia, i, segons com evolucione el preu de les matèries primeres, prompte del món sencer; d'una dona que s'entossudeix a imposar la seua visió de les coses. Gina Rinehart, de 59 anys, és hereva de l'imperi miner Hancock Prospecting, i se li calcula una fortuna de vora 23 bilions d'euros. Rinehart no parla amb els periodistes, ella paga els periodistes, ja que és accionista majoritària de l'empresa líder en mitjans de comunicació d'Austràlia, Fairfax. A més, és membre del consell d'administració del grup d'un canal de televisió que també pot influir en l'opinió pública.

La seua visió és radical: vol una Austràlia on els interessos de la indústria de matèries primeres estiguen per damunt de tot, on hi haja menys normes, cap impost sobre les matèries primeres o sobre el CO₂, i on, en canvi, hi haja masses de mà d'obra barata

procedent d'Àsia que facen realitat els seus colossals projectes el més aviat possible. Rinehart utilitza els diners i la seua influència per a donar veu als qui neguen el canvi climàtic i, a més, ha format un grup de multimilionaris i polítics afins a les seues idees. Entre els seus fans hi ha el líder de l'oposició, Tony Abbott, qui, segons les prediccions, té altes possibilitats de guanyar les eleccions a primer ministre que se celebraran al setembre.

Tal com el conservador liberal Abbott el descriu, el coneixement científic sobre canvi climàtic és "una autèntica porqueria". Ha lluitat amb èxit contra el pla per a implantar un impost especial per a la indústria minera i, si guanya les eleccions, vol abolir immediatament un impost sobre el CO₂ que es va implantar l'any passat.

Per contra, el ministre de Finances de l'actual govern laborista, Wayne Swan, va dir que Rinehart i els seus simpatitzants són un perill per a la democràcia. És la Gran Barrera de Co-

A l'esquerra, Gina Rinehart, l'hereva de l'imperi miner Hancock Prospecting. A la dreta, el cor de la indústria australiana del carbó, Gladstone, amb un port de 30 km envoltat de centrals d'energia, camps de carbó i dipòsits de ferralla.

ralls el preu que els australians han de pagar si s'imposa la visió del món de Gina Rinehart?

Per a veure la meravella de la natura cal viatjar fins a Cairns, a 1.350 quilòmetres al nord de Brisbane. Restaurants, botigues de records i agències de viatges formen el centre de la ciutat. Des d'ací es pot anar fins a l'escull amb vaixells grans o amb velers, i també hi ha avionetes o helicòpters per a anar a les illes i a plataformes flotants sobre l'escull. Allà es pot fer submarinisme, *snorkel* o passejar pel fons del mar amb un tipus d'escafandre com el d'un astronauta. Però pertot arreu hi ha advertències: no trepitgeu el corall, no doneu menjar als animals, no llenceu deixalles, no utilitzeu sabó, no pixeu en l'aigua.

En canvi, Russell Reichelt, de 59 anys, ha de preocupar-se que tot això continue com està. El cap de "l'Autoritat del Parc Marítim de la Gran Barrera d'Esculls", l'administració estatal de la barrera, té la missió d'estudiar l'impacte de l'apogeu de les matèries

primeres. Reichelt seu al seu despatx amb la mirada en el port esportiu de Townsville, 300 quilòmetres al sud de Cairns. Mira un mapa de la costa i comenta: "Hi ha una vella dita que fa referència a una manera lenta de morir que els xinesos feien servir: mort per mil talls". Les obres i la contaminació feriran l'escull pertot arreu.

El que Austràlia necessita, segons Reichelt, és un consens que determine un límit de càrrega per a l'escull que no es pugui sobrepassar. "Des del meu punt de vista, l'interès de la Unesco sempre s'agraeix", diu l'administrador de l'escull, "especialment en aquest moment de pressió més i més creixent". Ara com ara, la seua gent s'encarrega de lluitar contra la invasió d'estrelles marines, del tipus corona d'espines, devoradores de corall. Durant el dia els animals s'amaguen, a la nit evaginen els seus estómacs sobre els coralls i els paeixen. Per a matar les estrelles de mar, els bussejadors han de ruixar més dosis de bisulfat de sodi al centre dels

cossos. Centenars de milers de devoradors de corall poblen l'escull, potser milions. Un treball interminable. Però, almenys, és el que els conservacionistes poden fer per protegir la barrera.

Entre Townsville i Brisbane hi ha el cor de la indústria del carbó. Gladstone és un lloc que consta d'un port de 30 quilòmetres de llarg, envoltat de centrals energètiques, camps de carbó, dipòsits de ferralla i edificis baixos. Arreu hi brunzen màquines; els obrers van i tornen de la ciutat amb avió i, mentre, el periòdic local informa sobre borratxeres i bregues nocturnes.

Jan Arens, de 56 anys, també treballa per a la indústria del carbó, és enginyer en una empresa que fabrica substàncies químiques per a la depuració d'aigües. No pot deixar de pensar en les activitats de què la seua feina l'ha fet testimoni. Assegura que la indústria llença substàncies tòxiques a la mar i ignora el reglament. "Tenim lleis per a la protecció del medi ambient, però les trepitgem i violem allà per on podem",

